

„Upozorenja“ u vezi s mogućim pogreškama u transakcijama u okviru Riznice

Attila GYÖRGY

Ministarstvo financija, Rumunjska

Kontekst

- ▶ Svih 14.000 javnih institucija u Rumunjskoj prima prihode i vrši isplate putem mreže od 202 riznice u cijeloj državi (iznimke čine manje od 1 %)
- ▶ Da bi se primitak smatrao pravilnim, treba ga zabilježiti u odgovarajuću liniju u proračunu
- ▶ Da bi se isplata smatrala zakonitom:
  - treba je odobriti imatelj kredita
  - treba biti u okviru odobrenog proračuna
- ▶ U određenoj mjeri upotrebljava se načelo „zelenog koridora“, o kojem se diskutiralo na prethodnim sastancima TCOP-a

Proračuni

- ▶ struktura proračuna, na prihodovnoj strani, temelji se na:
  - izvorima (državni proračun, lokalni proračun, vlastiti prihodi itd.)
  - kategorizaciji prihoda (prema svim kategorijama iz GFSM-a)
- ▶ struktura proračuna, na rashodovnoj strani, temelji se na:
  - izvorima (državni proračun, lokalni proračun, vlastiti prihodi itd.)
  - funkcionalnoj kategorizaciji (prema svim razredima iz COFOG-a)
  - ekonomskoj kategorizaciji (prema svim kategorijama iz ESA-e)
- ▶ u praksi taj sustav kategorizacije kreira 25.400 različitih računa
- ▶ kako bi se osiguralo pravilno izvršenje proračuna, potrebno je dobro poznavanje odredbi o COFOG-u i ESA-i.

Izvještavanje na temelju podataka o izvršenju proračuna

► Službeno izvještavanje u cijelosti je uspostavljeno na temelju proračunske linije koja je odabrana za određenu operaciju. Najvažniji oblici izvještavanja su:

- izvještavanje parlamenta kada se zakon o izvršenju proračuna podnosi na odobrenje

(za proračune koje odobrava parlament)

- revizorski sud
- izvještavanje Eurostata
- izvještavanje međunarodnih organizacija
- izvještavanje drugih zainteresiranih strana (mediji, istraživači, građani itd.)

Rizik

- ▶ Rizik koji smo utvrdili povezan je s navođenjem pogrešne proračunske linije koja ne odražava točno primitak ili svrhu plaćanja
- ▶ Glavni uzroci koje smo utvrdili
  - nepoznavanje svih pojedinosti u GFSM-u, priručniku COFOG-a, Uredbi o ESA-i
  - samo je Uredba o ESA-i prevedena na rumunjski jezik
  - tradicije („naslijeđena” pravila)

Metodologija

- ▶ sastavili smo popis „upozorenja“ s pomoću kojih se može provjeriti:
  - očekuje li se da određena vrsta javnih institucija ima određenu proračunsku liniju (na prihodovnoj ili rashodovnoj strani)
  - može li se određeno plaćanje izvršeno s računa poslati na navedeni račun primatelja
  - je li neusklađenost između upotrijebljenog računa i ključnih riječi u polju za objašnjenje slučajna
  - određene operacije koje se mogu provesti, ali nije vjerojatno da se žele provesti („upozorenja na provjeru“)
- ▶ trenutačno šaljemo upozorenja za 15.745 vrsta operacija

Primjena

- ▶ Od 2024. počeli smo ih primjenjivati jednom mjesečno (u odabranim mjesecima) za sve transakcije zabilježene u prethodnom mjesecu
- ▶ Počeli smo raditi na primjeni provjere s ranim upozorenjima za proračune (a ne operacije) kako bismo utvrdili moguće pogreške znatno prije primitka ili isplate
- ▶ Kako bismo razvili ovaj alat, upotrijebili smo posebnu internu aplikaciju u koju učitavamo sve transakcije koje podliježu provjeri. Aplikacija kreira popis upozorenja grupiranih po jedinicama riznice, institucijama i operacijama. Dok alat ne bude dovršen, provodimo dvostruku ručnu provjeru kako bismo napravili eventualne potrebne prilagodbe (ispravnost iz ekonomskog aspekta, ispravno napisano itd.). Konačni popisi upozorenja šalju se e-poštom našim lokalnim uredima kako bi ih oni prenijeli institucijama.

Primjeri (netočan račun)

- ▶ lokalna podređena javna institucija ne bi smjela primati subvencije iz državnog proračuna (subvencije se smiju primati samo iz lokalnih proračuna). Svako bilježenje prihoda iz državnog proračuna je pogrešno
- ▶ usluge gorske službe spašavanja i spasilačke službe na plaži ne bi se trebale iskazati kao „turizam” ili „opće javne usluge koje nisu drugdje kategorizirane” (pogreška pri upotrebi funkcionalne kategorizacije)
- ▶ škola ne bi smjela isplaćivati mirovine (pogreška pri upotrebi ekonomske kategorizacije)

Primjeri (netočne transakcije)

- ▶ transferi među javnim institucijama ne smiju se vršiti državnim poduzećima
- ▶ iznosi za provedbu projekata EU-a trebaju biti vidljivi na posebnim računima namijenjenima svakom operativnom programu
- ▶ neki prihodi ne prikupljaju se u gotovini
- ▶ naknade socijalnog osiguranja u gotovini ne mogu se prenositi na pružatelje usluga jer onda postaju naknade u naravi

Primjeri (nedosljednosti u objašnjenju)

- ▶ objekti za prijevoz studenata bilježe se kao više i visoko obrazovanje, a ne kao dodatne usluge u obrazovanju
- ▶ cestarine i tehnička provjera automobila plaćaju se osiguranje vozila
- ▶ trenutnačni popravci bilježe se kao kapitalni popravci

Primjeri („upozorenja na provjeru“)

► U Uredbi o ESA-i utvrđuje se sljedeće: „Zakupninama zemljišta nisu obuhvaćene najamnine zgrada i stanova koji se nalaze na zemljištu; te najamnine smatraju se plaćanjem tržišne usluge koju pruža vlasnik najmoprimcu zgrade ili stana i bilježe se u račune kao intermedijarna ili finalna potrošnja najmoprimca.” (stavak 4.73.).

U praksi se očekuje nekoliko zakupnina. Sav prihod od zakupnina dolazi s upozorenjem: „Transakcija je ispravna SAMO AKO iznosi nisu namijenjeni za najamnine zgrada”

Rezultati

- ▶ 15 – 20.000 operacija s upozorenjima od ukupno 2,5 – 4,1 milijuna transakcija
- ▶ broj potvrđenih netočnih transakcija znatno je manji jer
  - se svaka obratna operacija koja ispravlja netočnu prepoznaje kao netočna
  - su neke operacije točne s obzirom na to da u zakonodavstvu mogu biti odobrene vrlo specifične iznimke
- ▶ ispravljanje transakcija može trajati od jednog dana (na prihodovnoj strani) do nekoliko mjeseci (u slučaju da je potreban rebalans proračuna)

Izazovi

- ▶ utvrđivanje mogućih pogrešaka bez poznavanja namjere javne institucije
- ▶ utvrđivanje pogrešaka na temelju nacрта proračuna
- ▶ nisu sve institucije voljne ispraviti pogrešku (ne žele priznati da su napravile pogreške)
- ▶ neke institucije inzistiraju na tome da su operacije točne, čak i ako je očito da nisu (tvrdeći da revizijama koje je proveo revizorski sud nije utvrđeno da su transakcije netočne)

Planovi

- ▶ mapirati veći broj transakcija (mapiranje je i dalje u tijeku)
- ▶ utvrditi način upozoravanja javnih institucija u vrijeme kada izrađuju nacrt proračuna ili pripremaju nalog za plaćanje (trenutačno se upozorenja daju s 30 – 60 dana zakašnjenja)
  - jedna je mogućnost razvoj modula na platformi eTrezor, koja je trenutačno u izradi
  - izraditi posebnu aplikaciju

Hvala!

Za dodatne informacije slobodno se obratite na

attila.gyorgy@mfinante.gov.ro